

GRADUAAT IN DE ACCOUNTING ADMINISTRATION

SAMENWERKINGSVERBAND VIVES HBO5 ZUID

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

14 DECEMBER 2018

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	7
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	10
2.4	Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	12
2.5	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding.....	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR).....	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	18
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	19
	Bijlage 5: Lijst met afkortingen	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

De NVAO heeft de domeinspecifieke leerresultaten van de nieuwe opleiding graduaat in de accounting administration gevalideerd op 25 juni 2018.

Het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid, bestaande uit de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid en het CVO MIRAS, heeft de graduaatsopleiding in de accounting administration ontwikkeld aansluitend bij de behoeftes van het werkveld, met extra aandacht voor de interne boekhoudkundige taken. Bij het opstellen van de DLR door een VLHORA-werkgroep is dit werkveld eveneens betrokken. Zowel in de samenstelling van deze commissie als in de DLR zelf komt de internationale dimensie duidelijk naar voren.

De nieuwe opleiding beschikt over een evenwichtig en gestructureerd curriculum. Er is een duidelijke visie en motivatie aanwezig ten aanzien van het bereiken van de beoogde competenties en het gebruikte pedagogische model. De opleiding beantwoordt qua niveau en oriëntatie aan niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur. De commissie onderschrijft de sterke aansluiting van de opleiding bij het werkveld en ziet daarin een stevig draagvlak voor het geboden onderwijs. Ze waardeert de samenspraak met en de betrokkenheid van het beroepenveld bij de opleiding, en bij de ontwikkeling daarvan. Ook is ze zeer te spreken over de aanwezige expertise met zowel het werkveld als de doelgroep binnen het onderwijsteam. Aandachtspunt hierbij is een goede begeleiding en ondersteuning van het te integreren personeel uit CVO MIRAS.

De commissie steunt de keuze voor het brede kader waarin de studenten vakkennis en de toepassing daarvan krijgen aangereikt en waarin hun autonomie wordt gestimuleerd, en voor de stevige praktijkcomponent in de vorm van werkplekleren. Door de permanente evaluatie kan men snel bijsturen. In dit kader is ook de integratie van de bestaande intensieve studentbegeleiding in de organisatie van belang. De commissie is van mening dat de inhoud en de vormgeving van het programma, met inbegrip van de onderwijs- en leervormen en met de sterke wisselwerking tussen theorie en praktijk, de studenten in staat zullen stellen de beoogde leerresultaten te bereiken. Programma, personeel en voorzieningen vormen een samenhangende onderwijsleeromgeving. De gehanteerde onderwijs- en leervormen zijn passend bij de vooropgestelde competenties en de ontwikkelde opleidingsspecifieke gedragsindicatoren.

Het toetsingsbeleid kent een solide basis waar op voortgebouwd kan worden bij het nader concretiseren richting de graduaatsopleidingen. De commissie is van mening dat de kwaliteit van de evaluatie voldoende geborgd is, mede door de overlegstructuur die participatie van de betrokkenen bevordert. Zij vertrouwt erop dat het evaluatiesysteem op maat wordt ingericht, waarbij de validiteit van toetsing is geborgd en de betrouwbaarheid wordt ondersteund door het meerogenprincipe en ingebouwde controles. Ook het sterke kwaliteitsmodel moet nog toegespitst worden op de graduaatsopleidingen.

De commissie heeft een positieve indruk van het uitgebreide dossier. Het samenwerkingsverband beschikt over een degelijke en gestructureerde organisatie met aandacht voor onderwijsproces en -visie, met aandacht voor toetsingsbeleid en een sterk kwaliteitszorgmodel. Ook is er veel oog voor de eigenheid van de graduaatsopleiding. De commissie hoopt dat deze eigenheid kan blijven bestaan als volwaardig onderdeel van de hogeschool. De commissie heeft er alle vertrouwen in dat de integratie en omvorming van de nieuwe opleiding zullen leiden tot een degelijk en volwaardig geheel.

De commissie die de aanvraag van het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid voor de opleiding graduaat in de accounting administration heeft beoordeeld, brengt een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding.

De visitatiecommissie (hierna: commissie) beveelt de opleiding aan:

- Internationale benchmarking structureel op te pakken om de opleiding duidelijker te positioneren;
- Te overwegen om het grote aantal gedragsindicatoren te reduceren/breder te definiëren en daarbij het fijnmazige los te laten, opdat de verantwoording niet ontaardt in 'afvinklijstjes';
- Bij werkplekleren te borgen dat in een werkplek alle competenties terugkomen zodat de eindkwalificaties aangetoond kunnen worden;
- Het Onderwijs- en Examenreglement nader toe te spitsen op de graduaatsopleidingen, met de juiste aandacht voor deze specifieke doelgroep (o.a. bij bindende bepalingen);
- Verder werk te maken van de concretisering voor het graduaatsniveau van het systeem van beoordeling, toetsing en examinering en de opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg, inclusief nadere invulling van (het vervolg van) het verbeterproces.

Den Haag, 14 december 2018

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de opleiding graduaat in de accounting administration van het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid,

Guy Aelterman
(voorzitter)

Carlijn Braam
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De nieuw ontwikkelde graduaatsopleiding in de accounting administration is gesitueerd binnen het studiegebied 'handelswetenschappen en bedrijfskunde' van de Katholieke Hogeschool VIVES. Het samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid, bestaande uit de Katholieke Hogeschool VIVES Zuid en het CVO MIRAS, heeft in overleg met het werkveld beslist extra aandacht te besteden aan de interne boekhoudkundige taken, aangezien een groot aandeel van de afgestudeerden uitstroomt naar het bedrijfsleven en slechts een kleiner deel in een boekhoudkantoor komt te werken. Er zijn goede contacten met het brede werkveld, waarvan zo'n 10-12 personen zetelen in een werkveldcommissie.

De DLR zijn opgesteld door een VLHORA-werkgroep samengesteld uit vertegenwoordigers van hogescholen die opleidingen in het domein aanbieden, waarbij de VIVES-opleiding als trekker fungeerde. Over de leerresultaten is een bevraging uitgevoerd bij het werkveld, internationale experts en alumni, waaruit naar voren kwam dat de beoogde leerresultaten op het juiste niveau geformuleerd zijn. Op basis van de DLR is een competentiemodel opgesteld. Daarnaast zijn de leerresultaten geconcretiseerd in een groot aantal (beroepsspecifieke) gedragsindicatoren. Voor elke indicator wordt bepaald op welk niveau deze in een opleidingsonderdeel zal worden afgetoetst.

Studentendoelgroepen moeten zich vooral in TSO en BSO (met 7e jaar) situeren wat de generatiestudenten in het dagonderwijs betreft, naast zij-instromers voor het avondonderwijs; het instroomprofiel van de generatiestudent is TSO/BSO+, waar dit bij de bachelor TSO+/ASO is. Afgaande op de huidige instroomaantallen verwacht men zo'n 200 studenten. Momenteel volgt het grootste deel van de eerstejaars (50) de voltijdopleiding, waarvan driekwart generatiestudent is en een kwart zich laat omscholen. Van de avondstudenten volgt 90 procent de opleiding vanwege hun intentie om in een boekhoudkundige omgeving te gaan werken (20% werkt al in deze sector, in het tweede jaar geldt dit voor 50% en in het derde jaar zelfs voor 90%). Bij aanvang kunnen studenten zich oriënteren via een intakegesprek. De opleiding ziet dat de betere studenten doorstromen.

Studenten kunnen met de graduaatsopleiding voorbereidende (repeterende) taken op zich nemen zoals inboeken, het voorbereiden van een aangifte/jaarrekening en inschatten van fiscale implicaties. Ondanks de digitalisering in het werkveld ziet de opleiding dat er behoefte is aan beroepskrachten op niveau 5 die controles kunnen uitvoeren; alle afgestudeerden vinden onmiddellijk een baan. Onder de huidige dagtrajectstudenten is een bevraging gedaan over hun toekomstige beroep.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat de DLR goed zijn afgetoetst waarbij een duidelijk onderscheid is gemaakt tussen het graduaats- en bachelorniveau. In een matrix is aan de hand van de DLR weergegeven hoe de bachelor zich verhoudt tot de graduaatsopleiding met doorstroomtraject (curriculummapping). De rol van het beroepenveld is duidelijk aanwezig, onder andere via een bevraging van het werkveld over de DLR, de door de POC goedgekeurde gedragsindicatoren en een permanente aftoetsing van de leerresultaten bij het werkveld, waarop het programma wordt aangepast.

Wel merkt de commissie op dat het grote aantal gedragsindicatoren, hoewel interessant om de link te leggen met opleidingsonderdelen, complex kan zijn in samenhang met de DLR en competenties (competentieraster). Men mag in de toekomst gerust de gedragsindicatoren breder definiëren c.q. het aantal indicatoren reduceren en daarbij het fijnmazige loslaten, opdat de verantwoording niet ontaardt in 'afvinklijstjes'.

De internationale dimensie komt duidelijk naar voren, zowel in de samenstelling van de commissie die de DLR vastlegde als in de DLR zelf. De commissie ziet de goede afstemming met het beroepenveld graag ook terug in internationaal verband en beveelt de opleiding aan om blijvend internationaal te benchmarken. Mede gezien de kritische opmerkingen van het werkveld met betrekking tot de toekomstgerichtheid van de opleiding is het van belang om specifieke internationale expertise in te brengen.

De commissie vindt het positief dat er een sterke wisselwerking is tussen theorie en praktijk, hetgeen ten goede komt aan de ontwikkeling van zowel de student als de opleiding. Positief is ook dat er een intake plaatsvindt met studenten, zodat zij op het juiste niveau terechtkomen. Er is een duidelijk beeld van het beroepsprofiel (afgezet tegen het bachelorniveau) en van de bestaande behoefte aan dit profiel binnen het werkveld. De eigenheid van de graduaatsopleiding kan in het competentiemodel nog nader uitgewerkt worden.

De commissie stelt vast dat het beoogd eindniveau van de opleiding qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen weerspiegelt die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De opleiding wordt aangeboden in Kortrijk, zowel voor generatiestudenten als zij-instromers en houdt rekening met de eigenheid van niveau VKS 5. Men kan gebruikmaken van de goede voorzieningen op de campus en de aanwezige infrastructuur van het studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde. Het programma is ontwikkeld op basis van de beoogde instroom en de vraag vanuit het regionale werkveld. De opleiding beoogt een samenhangende leeromgeving te bieden waarin een voortdurende wisselwerking is tussen de opleiding en de werkplek. Het onderwijsconcept is opgebouwd aan de hand van vier heldere leerlijnen die complementair zijn, thematische periodes die evolueren van eenvoudig naar complex en een praktijkgericht pedagogisch model (4C/ID) gebaseerd op authentieke beroepssituaties en zowel theoretisch als praktisch gevalideerd. De clustering van thema's zorgt voor een ervaringsgerichte benadering voor studenten met geen of weinig beroepservaring. Het curriculum is nauwkeurig en uitgebreid beschreven.

In goed gedocumenteerde ECTS-fiches zijn beoogde doelen, inhouden, werkvormen en evaluatie uitgewerkt per opleidingsonderdeel voor de eerste 60 ECTS. Intentie van de opleiding is om de ECTS-fiches nog aan te passen zodat duidelijk is waar welke leerresultaten en indicatoren afgetoetst worden en het voldoende transparant is welke inhouden aan bod komen. De gekozen werkvormen binnen de verschillende leerlijnen zijn afgestemd op de beoogde leerresultaten van elk opleidingsonderdeel. De studielast voor studenten wordt gespreid over het kwartaal. Er wordt gewerkt naar toenemende autonomie en verantwoordelijkheid van de student.

Er is bewust voor gekozen om een complexer onderdeel als het onderscheid tussen winst en kasstroom te behandelen in een tweedejaarsvak, waarna studenten hier in de praktijk verder voeling mee krijgen. Flexibiliteit en maatwerk worden geboden om alle competenties uit het competentieraster (een concretisering van de gedragsindicatoren) aan te kunnen leren.

De opleiding wordt aangeboden in tweemaal vier kwartalen voor het dagonderwijs met aan het eind van het kwartaal een evaluatieweek en na kwartaal 4, 6 en 8 een inhaalweek WPL. Er is een aangepast traject voor studenten avondonderwijs (zeven semesters) en er zijn individuele trajecten mogelijk met onder andere afstandsonderwijs. Deze opbouw geeft zij-instromers de gelegenheid om werk, gezin en studie te combineren. Het leerproces evolueert van veel begeleiding naar een grote zelfstandigheid van de student, waarbij studenten elkaar ook kunnen coachen. Vanaf het 3^e kwartaal vindt WPL plaats op een reële werkplek, waarbij studenten gemiddeld twee dagen per week aan het werk gaan. Hierbij krijgen zij gekoppeld aan een thema een tweetal werkplekopdrachten mee. WPL omvat 43 studiepunten (inclusief het aan de werkplek verbonden praktijkproject) en wordt geïntegreerd in de lesweek.

Met het werkveld is gesproken over de bestaande behoeftes, op basis waarvan het programma opnieuw is opgebouwd. Deze wisselwerking tussen praktijk en opleiding wil men handhaven, onder andere door feedback vanuit WPL mee te nemen in de opleiding en ontwikkelingen in het evoluerende beroep hierin te vervatten (bijv. nieuwe tools). Er zijn zo'n 50 vaste werkveldcontacten. Studenten krijgen de vrijheid om zelf een werkplek te zoeken, die wel moet voldoen aan de eisen. De verwachting is dat het vinden van een werkplek geen moeite zal kosten, gebaseerd op de huidige ervaringen met een module projectwerk (die in de huidige opleiding wordt ingevuld als stage). De ervaringen hiermee zijn goed, het heeft een grote meerwaarde voor studenten.

Binnen WPL wordt de reeds verworven kennis verder uitgediept en geëvalueerd. Na een nulmeting is er per kwartaal een aftoetsing van de gedragsindicatoren/DLR, waarbij er een evolutie is naar meer complexe taken. Overweging van de opleiding om in het derde kwartaal te starten met WPL is om eerst basiskennis mee te geven, zodat studenten goed beslagen ten ijs komen – iets waar het werkveld ook de voorkeur aan geeft. In het eerste jaar krijgen studenten realistische (simulatie)taken mee binnen thema's gebaseerd op de beroepssituatie, vertrekkend vanuit het 4C/ID-model. Zo ontwikkelen studenten vaardigheden en werken aan steeds complexere taken. In het opleidingsonderdeel communicatievaardigheden krijgen studenten een beeld van de verschillende werkzaamheden door middel van presentaties van vertegenwoordigers uit het werkveld. Ook worden speeddates georganiseerd voor het vinden van een match tussen bedrijven en studenten.

Aan elke student is in principe één werkplek verbonden, zodat studenten deze grondig leren kennen; een bewuste keuze die gemaakt is na overleg met de resonantiegroep. Er vindt een werkplekscan plaats alvorens een bedrijf wordt geselecteerd als werkplek, waarbij de opleiding duidelijke criteria hanteert voor een goede werkplek. Met de werkplek wordt een overeenkomst aangegaan. Deze wordt slechts verbroken als er een mismatch blijkt te zijn die niet anderszins kan worden opgelost. Mocht men een signaal krijgen van de student en/of de werkplek dat er een probleem is, dan gaat men vooraleerst in gesprek. Als het nodig is, wordt voor een student een andere werkplek gezocht. De opleiding kan hierbij terugvallen op een aantal bedrijfscontacten, waar een goede begeleiding voor de student aanwezig is. Er zijn twee begeleiders per student: vanuit de werkplek en vanuit de opleiding. Docenten komen heel geregeld op de werkplek waardoor er een voortdurende feedbackcyclus is. Daarnaast zijn er supervisiegesprekken waarin extra feedback wordt verkregen. Voor de werkplekcoaches wordt een vormingstraject voorzien, waarin onder meer praktische richtlijnen en rollen van de werkplekcoach worden toegelicht.

De 15 personeelsleden komen grotendeels mee uit het CVO en zijn goed bekend met de doelgroepen, waaronder ook zij-instromers. Docenten waren al actief in de HBO5-opleiding boekhouden en beschikken over veel ervaring binnen de bestaande opleidingen in Kortrijk evenals over werkervaring binnen de sector. Er wordt ingezet op professionalisering van de docenten, onder andere in de vorm van een onderwijsdag, themadagen en aanvangsbegeleiding, en er is voor hen vorming en begeleiding voorzien. Er is een centrum voor bijscholing waar docenten zeer regelmatig komen, variërend van een aantal keer per jaar tot wekelijks.

Er is aandacht voor op de studenten afgestemde studiebegeleiding, bestaande uit instroombegeleiding, studiebegeleiding en uitstroom- en doorstroombegeleiding. Studenten die slagen voor de graduaatsopleiding kunnen via een verkort programma van 90 studiepunten binnen VIVES het bachelorsdiploma bedrijfsmanagement, afstudeerrichting accountancy-fiscaliteit verwerven. Momenteel stroomt 10 à 15 procent van de HBO5-studenten door naar een bacheloropleiding.

Op het vlak van internationalisering geeft de opleiding aan een samenwerking op te zetten met Lycée Notre Dame d'Espérance in Saint Nazaire, Frankrijk die een gelijkwaardige opleiding aanbiedt, voor het uitwisselen van zowel studenten als docenten. Men voorziet dat docenten onderling het eindniveau van elkaars opleidingen mee bewaken. In april vindt een proef plaats in de vorm van een internationale business game die vervolgens verder uitgerold zal worden. Doelstelling is om studenten kennis te laten maken met een internationale omgeving. Het gaat daarbij om het ontwikkelen van een attitude: het openstaan voor een andere cultuur, het omgaan met anderstaligen – die ook binnen de opleiding aanwezig zijn – of bijvoorbeeld een andere wetgeving. Oftewel, het kunnen omgaan met diversiteit (gedragscriterium). Toetsing van dit aspect zit verweven in WPL (DLR 13).

Overwegingen

De commissie constateert dat de opleiding een duidelijke gelaagde opbouw kent met voldoende samenhang tussen de acht beroepsthema's voor een praktische vertaling van theorie naar praktijk. De wisselwerking tussen de theoretische en praktische leerlijnen is slim georganiseerd. Het leren is opgebouwd vanuit de authentieke beroepscontext van de werkende; de (project)opdrachten kennen een mooie parallel met de in de beroepspraktijk gebruikte methodiek en hebben zo direct meerwaarde voor student en werkplek. In het programma is ruimte voor het opbouwen van generieke kennis, gevolgd door meer specifieke kennis. De commissie begrijpt dat om deze reden met WPL wordt gestart als er eenmaal een kennisbasis is gelegd en waardeert het dat WPL maximaal wordt ingevuld op een authentieke werkplek. De commissie is zeer te spreken over de opbouw van het programma in samenhang met het aantal studiepunten. Ook stelt de commissie met genoegen vast dat de input van het werkveld is meegenomen in de opzet van het curriculum door een sterkere praktijkgerichtheid en een grotere nadruk op fiscaliteit, zodat studenten direct inzetbaar zijn. De praktijk wijst uit dat studenten makkelijk werk vinden, mede dankzij de opgedane werkervaring en werkveldcontacten.

De focus op WPL lijkt in het DNA van de opleiding te zitten en de goede uitwerking van het concept geeft de commissie veel vertrouwen. Omdat men uitgaat van één werkplek per student is het van belang om hierin alle competenties terug te laten komen en een diversiteit aan organisatiecomplexiteit te borgen, zodat de eindkwalificaties aangetoond kunnen worden. Daarnaast is een goede werkplekbegeleiding essentieel.

Zaken die volgens de commissie de kwaliteit en uniformiteit van de opleiding ten goede komen, zijn onder meer ook het vormingstraject voor coaches en de criteria voor WPL (werkplekscan).

Omdat de commissie het van belang vindt dat voorafgaand aan het WPL al een kennismaking met het werkveld is voorzien zodat studenten een goed beeld krijgen van de werkzaamheden, geeft zij als suggestie mee deze kennismaking te faciliteren met bijvoorbeeld bedrijfsbezoeken, praktijkopdrachten en business games. Binnen internationalisering kan volgens de commissie meer aandacht uitgaan naar blended learning. Daarnaast kunnen de hybride trajecten voor studenten beter uitgewerkt worden.

De commissie heeft een zeer positieve indruk van (de samenstelling van) het lerarenteam: men is bevlogen, goed voorbereid en vult elkaar aan. Naast een link met de bachelor is er een mooie mix waardoor ervaring met het werkveld en met de doelgroep breed vertegenwoordigd is, mede doordat docenten deels lesgeven naast een eigen praktijk. Men heeft veel ervaring met niveau 5 en met zowel het dag- als avondtraject. Op het vlak van professionalisering wil de commissie meegeven het gehanteerde onderwijsmodel zoveel mogelijk van onnodige (pedagogische) complexiteit te ontdoen. Aandachtspunten zijn verder een goede begeleiding en ondersteuning van het in Hogeschool VIVES te integreren personeel uit CVO MIRAS en het behoud van de in het CVO aanwezige expertise met zij-instromers.

De commissie is van mening dat de inhoud en de vormgeving van het programma, met inbegrip van de opleidingsspecifieke onderwijs- en leervormen, de toegelaten studenten in staat zullen stellen de beoogde leerresultaten te bereiken, ondersteund door de kwaliteit van het in te zetten personeel en de uitstekende aanwezige infrastructuur. Voor WPL wordt met 43 van de 120 studiepunten ruimschoots voldaan aan de decretaal vereiste omvang van een derde deel werkplekleren.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

De toetsvisie van de Katholieke Hogeschool VIVES is gebaseerd op het stimuleren tot leren en reflecteren enerzijds, en het nagaan of de leerdoelen gehaald worden anderzijds. Daarbij wordt uitgegaan van het principe dat de toetsing het leerproces stimuleert (in de vorm van formatieve evaluatie en feedback), dat in het toetsen een gedeelde verantwoordelijkheid zit van het opleidingsteam – waar bij de evaluatie of toetsing meestal gebruik wordt gemaakt van het vierogenprincipe, onder andere bij het praktijkproject en WPL (de beoordeling van WPL gebeurt door de werkplekbegeleider in samenspraak met de werkplekcoach) – en ten slotte dat toetsen een authentiek gebeuren is waarbij competenties als geheel worden geëvalueerd en niet kennis, attitude en vaardigheden afzonderlijk. Aldus wordt het eindniveau op een evenwichtige wijze getoetst en beoordeeld en wordt op een mooie wijze vanuit speerpunten gedacht.

Het toetsbeleid en de kwaliteitsborging daarvan zijn vastgelegd in het OER. Toetsbeleid specifiek voor de graduaatsopleidingen (o.a. WPL, snelle feedbackloops) wordt uitgewerkt in academiejaar 2018-2019, waarop het OER wordt aangepast. In 2019-2020 volgt installatie van de toetscommissie. Door de dienst onderwijsbeleid zijn toetsfiches uitgewerkt die aan de docenten inspiratie en ondersteuning bieden om tot een valide, transparante en betrouwbare manier van evalueren te komen. De toetsing van de opleidingsonderdelen is uitgewerkt in een toetsmatrix en ECTS-fiches per opleidingsonderdeel. De gekozen toetsvormen zijn aangepast aan de omschreven leerdoelen en zetten in op het meten van een competentie in zijn geheel, met aandacht voor evaluatie in praktijksituaties die lijken op de reële praktijk.

Toets-, leerresultaten- en werkvormenmatrix zijn op elkaar afgestemd. Bij het beoordelen van WPL wordt gewerkt met een competentieraster.

Kennis vormt voor de opleiding de basis en wordt twee keer per jaar getoetst in een (online) voortgangstoets, waarop studenten zich kunnen voorbereiden middels oefentoetsen. De in het eerste jaar opgebouwde kennis komt ook in het tweede jaar terug, waarin de slagingsnorm bovendien hoger ligt (70% tegenover 50% in het eerste jaar). De opleiding wil zo vermijden dat het een hordeloop voor studenten wordt, waarbij opgedane kennis snel weer verloren gaat. Het werkveld is enthousiast over deze borging van het kenniselement in de opleiding. Uitgangspunt is dat studenten alle competenties kunnen opdoen binnen WPL en deze aantonen in een dossier dat ook wordt gepresenteerd. Als terugvalsscenario is er een afsluitend praktijk- of afstudeerproject, waarin de competenties/gedragsindicatoren terugkomen die nog niet zijn verworven c.q. aangetoond binnen WPL.

Overwegingen

De commissie stelt vast dat het toetsingsbeleid een doordachte basis heeft die een samenhang vertoont met de opgestelde DLR en gedragsindicatoren maar op sommige punten nog vertaald moet worden naar het graduaatsniveau. De brede benadering van toetsing met aangepaste evaluatievormen afgestemd op de beoogde doelen en doelgroep getuigt van een duidelijke toetsvisie. De beoogde evaluatievormen zijn congruent met de verschillende leervormen (bijv. het werken met beroepsproducten) en er worden voldoende mogelijkheden tot herkansingen geboden. Sterke punten vindt de commissie de transparantie in toetsen, de tussentijdse feedbackmomenten (naast evaluatie in de examenperiode en de voortgangstoetsen) en het toegepaste meerogenprincipe: het werkveld wordt betrokken bij de evaluatie van WPL en het praktijkproject, evenals bij de inhoud van de toetsen. Dit alles draagt bij aan een valide, betrouwbaar en transparant beoordelingssysteem.

Het bestaande OER voor de HBO5-opleidingen wordt geïntegreerd in het OER van de hogeschool. De commissie heeft er vertrouwen in dat enkele hiaten nog zullen worden gevuld, zoals het vormingstraject voor de werkplekcoaches (incl. instructies omtrent te verwerven competenties en de toetsing hiervan) en evaluatie van deze coaches. De instelling kan voorts nog verduidelijken op welke wijze zij de CVO-docenten vertrouwd maakt met het toetsbeleid. Van belang vindt de commissie met name ook dat de bestaande intensieve studentbegeleiding met veel feedbackloops waardoor tijdig bijgestuurd kan worden, wordt geïntegreerd in de kwaliteitscyclus. Ten slotte zal ook op bindende elementen het bestaande reglement specifiek moeten worden toegespitst op de graduaatsstudent die leren en werken combineert.

De commissie is van mening dat de kwaliteit van de evaluatie voldoende geborgd is, maar dat de eigenheid van het graduaatsniveau nog verder geïntegreerd kan worden in hogeschoolbrede reglementen en praktijken.

Oordeel: voldoende

2.4 Generieke kwaliteitswaarborg 4: opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg

De opzet en de organisatie van de interne kwaliteitszorg is gericht op een systematische borging en verbetering van de opleiding waar de relevante stakeholders bij betrokken worden.

Bevindingen

De Katholieke Hogeschool VIVES heeft ervoor gekozen om haar bestaande kwaliteitsmodel in de graduaatsopleidingen in te voeren. Daarmee kan de opleiding bogen op een uitgewerkt systeem, dat echter nog volledig geïntegreerd zal moeten worden in het bestaande systeem van de hogeschool. Centraal in dit systeem staat de POC, waarin ook vertegenwoordigers zetelen vanuit het beroepenveld, de alumni en de studenten (minimaal één derde van de leden zijn studenten). De opleiding kent gezien haar eigenheid een eigen POC en toetscommissie; een eigen opleidingshoofd neemt zitting in het OMT. De POC komt minimaal tweemaal per jaar (eenmaal per semester) met alle stakeholders bijeen. De dienst kwaliteitszorg zal voor de graduaatsopleidingen een referentiekader opmaken, dat de leidraad vormt voor de kwaliteitszorg van de opleiding. Bij de kwaliteitszorg zijn diverse actoren actief betrokken; men streeft naar een brede gedragenheid bij alle belanghebbenden. Dit wordt gefaciliteerd door de reguliere overleg- en evaluatiestructuren, aangevuld met onder meer een resonantiegroep (werkveld).

Aandacht voor kwaliteitszorg is er al in de vorm van onder meer (alumni)enquêtes, individuele gesprekken met eerstejaarsstudenten, klasbezoeken bij nieuwe docenten, focusgesprekken met studenten om de volledige opleiding in kaart te brengen en gesprekken met werkplekken. Dit systeem zal bestendig worden. Met de resultaten van enquêtes wordt daadwerkelijk iets gedaan; de meest recente alumni-enquête kende een hoge respons van 70%. Wanneer een student een probleem aankaart, gaat men in gesprek met de betreffende docent en eventueel op klasbezoek, stelt een plan op en biedt onderwijskundige c.q. didactische begeleiding/ondersteuning. In de opleidingsraad evalueert het team de einddoelen elk kwartaal. Er is bovendien veel input vanuit de dienst kwaliteitszorg van VIVES. Daarnaast beschikt het CVO over een kwaliteitscoördinator en worden de resultaten van het CVO-kwaliteitszorgsysteem als nulmeting gebruikt. Voor de graduaatsopleidingen wordt een aparte kwaliteitszorgcoördinator aangesteld.

Overwegingen

Er is een duidelijke strategische keuze van de hogeschool om de eigenheid en het niveau van de opleiding te bewaken, onder meer via een eigen POC, toetscommissie en opleidingshoofd. De commissie hecht veel waarde aan het waarborgen van een eigen identiteit op niveau 5 en stelt vast dat er voldoende maatregelen zijn genomen om deze waarborging te kunnen bieden, mede dankzij de permanente kwaliteitsbewaking door de POC.

Veel aandacht gaat uit naar het vergroten van de betrokkenheid en participatie van alle betrokkenen, zoals ook is af te leiden uit de structureel ingebouwde hefboomen. Deze participatiestructuur moet echter nog verder vormgegeven worden (bijv. door het opstellen van een duidelijke vragenlijst aan het werkveld). Ook de monitoring van de voortgang behoeft nadere uitwerking. Bij de eerste accreditatieprocedure ziet de commissie deze uitwerking graag getoetst; hoe wordt input uit het beroepenveld concreet meegenomen in de praktijk? Ook de specifieke invulling van de studietrajectbegeleiding (al dan niet door het opleidingshoofd) kan dan aan bod komen.

De commissie heeft er vertrouwen in dat de toespitsing van het bestaande kwaliteitsmodel van VIVES op de graduaatsopleidingen voldoende garanties biedt voor een goede interne kwaliteitszorg, in samenspraak met het werkveld. Wel benadrukt de commissie dat bij het nader uitwerken van het bestaande kwaliteitszorgsysteem specificiteit en de input van CVO MIRAS van belang is, om de eigenheid goed te kunnen vormgeven en borgen.

In dit kader moet, zoals ook aangegeven door de opleiding, onder meer het Onderwijs- en Examenreglement nog nader toegespitst worden op de graduataten. Daarnaast is een aandachtspunt de frequentie van audits; in de opstartfase is hier een nauwe opvolging aangewezen.

Oordeel: voldoende

2.5 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook het eindoordeel voor de opleiding graduaat in de accounting administration voldoende.

Het samenwerkingsverband beschikt over een degelijke en gestructureerde organisatie met aandacht voor onderwijsproces en -visie, met aandacht voor toetsingsbeleid en een sterk kwaliteitszorgmodel, zoals ook naar voren kwam in de instellingsreview. De specifieke taken en opdrachten komen doorleefd over en zijn gericht op de eigenheid van de graduaatsopleiding. Er is veel aandacht besteed aan de identiteit van de opleiding en het behoud daarvan, mede gebaseerd op de al aanwezige ervaring met HBO5. Buiten de genoemde aanbevelingen is het een zeer complete aanvraag met een gedegen onderbouwing en een kritische reflectie die getuigt van inzicht.

De commissie ziet een solide basis waarop wordt voortgebouwd. Er is veel expertise aanwezig in het betrokken onderwijsteam. Daarnaast maakt men goed gebruik van de contacten en aanwezige kennis in het werkveld. Het curriculum is goed uitgewerkt waardoor een sterk programma is ontstaan met een stevige praktijkcomponent.

Het dossier en toelichtend gesprek met de opleiding geven de commissie veel vertrouwen dat dit opleidingsproject snel zal uitgroeien tot een degelijk en volwaardig programma.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe HBO5-Opleiding (omvorming)”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 28 april 2017.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Voorafgaand aan het vooroverleg heeft elk commissielid de eerste indrukken opgemaakt en werden prioritaire vragen opgesteld.

Tijdens een vooroverleg op 22 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en heeft zij tevens het toelichtend gesprek voorbereid.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie te Brussel op 22 november 2018 om 14.15 uur. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- **Griet Vanmarcke;**
- **Lieselot D’Haene;**
- **Tine Maes;**
- **Anne Vanmaercke;**
- **Kristof Clevers;**
- **Olivier Verhiest.**

Tijdens dit gesprek zijn de vraagpunten van de commissie aan de orde gesteld.

Tijdens een besloten nabespreking op 22 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de vier generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 14 december 2018.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van de interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Partner samenwerkingsverband	Katholieke Hogeschool VIVES Zuid
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Doorniksesteenweg 145, 8500 Kortrijk +32 56 26 41 60 www.vives.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Joris Hindryckx, Directeur
Partner samenwerkingsverband	CVO MIRAS
Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Nelson Mandelaplein 1, 8500 Kortrijk +32 56 32 19 19 www.miras.be
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Graduaat in de accounting administration
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Hoger beroepsonderwijs niveau 5 (HBO5)
(Bijkomende) titel	Gegradueerde in de accounting administration
(Delen van) studiegebied(en)	Handelswetenschappen en bedrijfskunde
ISCED benaming van het studiegebied	04 Business, administration and law
Onderwijstaal	Nederlands
De vestiging waar de opleiding wordt aangeboden	Kortrijk
Studieomvang (in studiepunten)	120
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja, HBO5 omvorming
HBO5-opleiding(en) van waaruit wordt omgevormd tot de nieuwe opleiding	Boekhouden (CVO MIRAS)
Aansluitingsmogelijkheden en mogelijke vervolgopleidingen	Professionele bachelor bedrijfsmanagement (verkort), afstudeerrichting accountancy-fiscaliteit

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

1. De gegradueerde maakt de verkoopfacturen en creditnota's op. De gegradueerde onderneemt de nodige acties in het kader van het debiteurenbeheer.
2. De gegradueerde voert betalingen uit binnen de eigen bevoegdheid voor goedgekeurde bewijsstukken. De gegradueerde onderneemt de nodige acties in het kader van het crediteurenbeheer en de voorraadadministratie.
3. De gegradueerde heeft inzicht in de totstandkoming van een verkoopprijs met inbegrip van de berekening van een kostprijs. De gegradueerde heeft inzicht in de bouwstenen van budgettering en volgt de bestaande budgetten mee op.
4. De gegradueerde codeert en verwerkt de documenten in het aankoop-, verkoop-, financieel- en divers dagboek, houdt de analytische boekhouding bij en doet de afstemmingscontrole met de onderliggende bewijsstukken.
5. De gegradueerde houdt de onderliggende databanken van de boekhoudsoftware up-to-date. De gegradueerde werkt vlot met de courante boekhoud- en kantoorsoftware.
6. De gegradueerde bereidt fiscale dossiers en controles voor en levert de nodige informatie aan het sociaal secretariaat. De gegradueerde doet de btw-aangiftes en -reconciliaties.
7. De gegradueerde bereidt de proef- en saldibalans en de jaarrekening voor in functie van de periodieke en jaarafsluiting. De gegradueerde doet de courante inventarisboekingen en de centralisatie.
8. De gegradueerde communiceert op doeltreffende wijze over de eigen werkzaamheden in functie van de boekhouding.
9. De gegradueerde maakt gestandaardiseerde rapporten en analyses op vraag van het management en volgt administratieve dossiers op.
10. De gegradueerde werkt teamgericht in een multidisciplinaire, interculturele en/of internationale beroepsomgeving.
11. De gegradueerde onderhoudt het eigen deskundigheidsniveau door de recente ontwikkelingen en de wetgeving eigen aan de sector op te volgen en is business compliant.
12. De gegradueerde handelt deontologisch correct, respecteert interne en externe procedures, is alert voor fraude en is zelfkritisch.

Enkel voor competentieraster WPL: Attitudes

13. De student respecteert de gegeven deadlines.
14. De student respecteert werkafspraken: op tijd zijn, de afgesproken werkwijze volgen,...
15. De student zet door.
16. De student kan omgaan met stress.
17. De student verzorgt zijn/haar uiterlijk.

Datum validatie: 25 juni 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. Deze is als volgt samengesteld:

Guy Aelterman (voorzitter) is ingenieur en doctor in de landbouwwetenschappen. Na de uitbouw van een wetenschappelijke en onderwijs carrière richtte hij zich steeds meer op het bestuur van onderwijsorganisaties. Hij was verbonden aan de Industriële Hogeschool CTL in Gent, aanvankelijk voor onderwijs- en later ook voor bestuursopdrachten. Nadien werd hij algemeen directeur en hoogleraar aan de Hogeschool Gent. In 2004 werd hij permanent bestuurder en later vicevoorzitter van de NVAO. Eind 2009 werd hij algemeen directeur van de Artesis hogeschool Antwerpen en later (2012-2014) kabinetschef van de Vlaamse minister van Onderwijs. Hij beëindigde zijn professionele loopbaan als hoogleraar aan de Universiteit Gent. Nu is hij met pensioen en nog steeds betrokken bij externe evaluaties in het hoger onderwijs in binnen- en buitenland. Hij is ook lid van de raad van bestuur van het evaluatiebureau van Nederlandse universiteiten QANU.

Nina Spithost (commissielid) is medeverantwoordelijke voor kwaliteitszorg en frontoffice binnen flexibel hoger onderwijs en het portfolio Associate degrees van NHL Stenden. Tevens is zij lid van het platform Associate degrees van de Vereniging Hogescholen Nederland.

Silvia Bal (commissielid) is adviseur in Performance Improvement bij DRV Accountants & Adviseurs en zelfstandig ondernemer bij Ascenso. Zij ondersteunt MKB ondernemers met bedrijfskundige vraagstukken, zoals strategische visie, cultuurverandering, HR en financieringsvraagstukken. Daarvoor heeft zij ruim 30 jaar in de financiële sector gewerkt waarvan de laatste 10 jaar in diverse directieposities. Bij Rabobank Het Markiezaat was zij van 2011 tot 2015 directievoorzitter en voorzitter van de kredietcommissie. Tevens is zij lid van de Raad van Toezicht bij Arduin en voorzitter van de auditcommissie.

Bert Vanderbeken (student-commissielid) is voormalig student HBO Associate Degree Marketing and Sales aan AP Hogeschool.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Pieter Caris**, beleidsmedewerker Vlaanderen NVAO, procescoördinator.
- **Carlijn Braam**, zelfstandig tekstschrijver/redacteur, extern secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- Informatiedossier TNO HBO5 omvorming graduaat in de accounting administration – samenwerkingsverband VIVES HBO5 Zuid

Verplichte bijlagen bij het informatiedossier

- Bijlage 1: De domeinspecifieke leerresultaten met een door de relevante dienst van het ministerie van onderwijs van de Vlaamse gemeenschap ondertekende verklaring dat de activiteiten en de descriptorenelementen kennis en vaardigheden van de relevante beroepskwalificatie(s) herkenbaar aanwezig zijn in de domeinspecifieke leerresultaten;
- Bijlage 2: De beoogde opleidingsspecifieke leerresultaten;
- Bijlage 3: Een schematisch programmaoverzicht – dag en avondtraject;
- Bijlage 4: Een inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen van de eerste 60 studiepunten (ECTS-fiches), met vermelding van de beoogde leerresultaten, onderwijs-/werkvorm(en), wijze van toetsing en toetscriteria, literatuur (verplicht/aanbevolen), aantal studiepunten;
- Bijlage 5: Een verklaring op eer waarbij bevestigd wordt dat de in het informatiedossier voorziene middelen en personeel zullen worden ingezet in de opleiding;
- Bijlage 6: Overzicht van de contacten met het werkveld inzonderheid deze in functie van werkplekleren en interne kwaliteitszorg;
- Bijlage 7: Onderwijs- en examenregeling;
- Bijlage 8: EVC/EVK-procedure;
- Bijlage 9: Een oplijsting van de gekende aanvullingstrajecten naar een bachelordiploma;
- Bijlage 10: Het rapport van de Commissie Hoger Onderwijs in het kader van het voorlopig kwaliteitstoezicht en, indien van toepassing, het verbeterplan.

Aanvulling bij het informatiedossier, dd. 20 november 2018

- Matrix aanvullingstraject graduaat accounting administration t.o.v. bacheloropleiding a.d.h.v. DLR.

Bijlage 5: Lijst met afkortingen

4C/ID	4 Components Model for Instructional Design
CVO	Centrum voor Volwassenenonderwijs
DLR	domeinspecifiek(e) leerresulta(a)t(en)
ECTS	European Credit Transfer System
EVC	Eerder verworven competentie
EVK	Eerder verworven kwalificatie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
POC	permanente onderwijscommissie
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
WPL	werkplekleren

